

Novi podaci o starim splitskim orguljašima

U splitskoj Naučnoj biblioteci sačuvano je nekoliko svezaka zapisnika sa sjednica općinskih vijeća grada Splita iz XVII. i XVIII. stoljeća. Ti zapisnici, između ostaloga, sadrže i niz dragocjenih podataka o glazbenom životu staroga Splita. U njima ne samo da se susrećemo sa trinaest do danas nepoznatih orguljaša i zborovođa stolne crkve, o kojima ću opširnije pisati na drugom mjestu, nego nalazimo i znatan broj novih podataka o dosad poznatim glazbenicima splitske stolnice, a o kojima je svojedobno pisao **Niko Kalogjerà**.¹

Marc Antonio Romano prvi je već poznati splitski orguljaš koji se spominje u tim zapisnicima. Kalogjerà navodi da je orguljašku službu obavljao od godine 1609. do 1636.² Arhivski materijali, istina, o njemu ne donose bitno novih podataka. Tu su u pet navrata — 4. listopada 1626., 15. siječnja 1627., 12. siječnja 1630., 16. siječnja 1633. i 26. ožujka 1634. — zabilježene njegove molbe koje upravlja Velikom vijeću, tražeći da bude potvrđen u službi.³ Međutim, upravo na osnovi tih molbi, kao i činjenice da je godine 1624. za orguljaša izabran **fra Gasparo Ferrero**, a 1625. potvrđen **Antonio Donoso** (do danas dva nepoznata imena u redovima splitskih glazbenika), moramo se upitati: je li Romano tu službu obavljao neprekidno od 1609. do 1636.? Naime, konventualac fra Gasparo Ferrero u molbi od 22. siječnja 1624. izričito kaže da je mjesto gradskog orguljaša, to jest orguljaša stolnice, prazno (... *che io passa servir per organista in questa Città stante che hora di quello ne sta priva*...),⁴ a dne 25. svibnja 1625. u toj se službi za godinu dana potvrđuje Antonio Donoso.⁵

Romano je vjerojatno bio cijenjen kao orguljaš jer je gotovo svaki put bio jednoglasno potvrđen. Više puta bio je i kum na krštenju.⁶ Kumovao je i trećem djetetu **Tome Cechinija**. Tom je prigodom u matici krštenih zabilježeno da je Marc Antonio Romano iz Salerna.⁷

O **don Jurju Obradoviću** Kalogjerà kaže samo da je za orguljaša imenovan 9. svibnja 1665.⁸ Međutim, sad se o njemu može reći nešto više. Najprije treba istaknuti da je don Juraj Obradović Splićanin. Rođen je, odnosno kršten 2. srpnja 1629.⁹ Po zanimanju je bio svećenik. Godine 1665. postao je kanonik, a te iste godine nadbiskup **Leonardus Bondumerius** postavio ga je za orguljaša (in organistam) stolne crkve s plaćom od 50 dukata.¹⁰ Umro je također u Splitu 11. ožujka 1671., a pokopan je u crkvi Sv. Duje.¹¹ Kao orguljaš stolnice djelovao je gotovo punih šest godina. Služba mu je bila dva puta produžena: prvi put 1667., kad je potvrđen za slijedeće dvije godine,¹² a drugi put 1669., kad mu je ugovor produžen na pet godina,¹³ što je u XVII. stoljeću rijetkost, jer bi se orguljaši i zborovođe obično potvrđivali

na godinu ili dvije, a najviše na tri godine. Ali, Juraj Obradović, kako stoji u rješenju molbe, bijaše »*conosciuto fin hora per le sue rare virtù meritevole della carica fin hora sostenuta*«. ¹⁴ No, taj ugovor nije do kraja odslužio; u tomu ga je spriječila smrt, koja je vjerojatno nastupila nakon neke kraće bolesti (ukoliko nije bila iznenadna), što se može zaključiti na osnovi činjenice da don Juraj Obradović zadnji put krsti jedno dijete 28. prosinca 1670.,¹⁵ 1. siječnja 1671. združuje u ženidbu jedan par,¹⁶ a 11. ožujka te godine već je mrtav.

Don Jurja Obradovića naslijedio je najvjerojatnije **fra Andrija Andreis**. Kalogjerà navodi da se Andreis spominje godine 1683., 1706. i 1710. kao orguljaš i kapelnik, ali da su ga u tim službama jamačno morali zamjenjivati i drugi, budući da je bio izabran za provincijala.¹⁷

U ovim zapisnicima Andreis se javlja punih jedanaest godina ranije, to jest dne 12. svibnja 1672., kad podnosi molbu Velikom vijeću, kojom traži da ga se potvrdi u službi, s uobičajenom plaćom koju su imali i njegovi prethodnici, te da, kao i oni, dobije određene povišice. Veliko vijeće sa 29, protiv 2 i 22 (!) uzdržana glasa produžilo mu je službu za godinu dana s redovitom plaćom, dok mu je u vezi s povišicom savjetovano da se obrati generalu (?). Iz te se molbe ujedno može zaključiti, da je fra Andrija Andreis i prije godine 1672. obavljao službu orguljaša metropolitanske crkve u Splitu. On, naime, piše: »*Esercitando io Fra Andrea d'Andreis humillissimo servo di V. E. horo la carica del Organista in questa metropolitana Chiesa, con quel applicazione che nelli pasati tempi* (podcrtao I. B.) *hanno ben potuto comprendere le virtù loro*.«¹⁸

U općinskim zapisnicima fra Andrija Andreis ponovno se spominje godine 1680., kad 7. srpnja moli da mu se produži služba orguljaša, koju nakon smrti **don Giuseppa Bonpensiera**¹⁹ obavlja privremeno (per modum provisionis). Veliko vijeće odlučuje da bude prihvaćen za godinu dana, računajući od dana Bonpensierove smrti,²⁰ a to znači od 26. travnja 1680.²¹ Treba, međutim spomenuti da je fra Andrija Andreis godine 1678. i 1679. dva puta zabilježen u matici vjenčanih kao kum i to 11. srpnja 1678.²² i 1. veljače 1679.²³ Tu je oba puta naveden kao maestro.

Dne 17. listopada 1681. objavljen je natječaj za ispražnjena mjesta u općinskim službama. Među njima je bilo i mjesto orguljaša.²⁴ Fra Andrija se javio na natječaj i 11. studenoga spomenute godine bio potvrđen za godinu dana.²⁵ Na slijedećem natječaju, koji je najavljen za 31. srpnja, a objavljen 23. listopada 1682.,²⁶ Andreis se nije natjecao, pa je 8. studenoga prihvaćena molba **don Krste Skulanovića**, koji je primljen na godinu dana. Me-

đutim, 27. prosinca je utvrđeno da se don Krsto odrekao službe.²⁷ Stoga se 28. prosinca sastalo Vijeće povjerenika (*Consiglio di Credenza*), koje je sa 6 protiv 2 glasa odlučilo da dužnost orguljaša dalje obavlja »*Maestro Frà Andrea Andreis, che altre volte ha fructuosamente essercitato detta carica*«.²⁸

Novi natječaj objavljen je 28. veljače 1683.²⁹ Fra Andrija je podnio molbu koja je, za razliku od prethodnih, opširnija, u stanovitom smislu dvornička, ispunjena bojaznošću. Što je nagnalo Andreisa da ističe kako njegova »*dužna odanost... ne može biti stavljena u sumnju od bilo koga*«; uvjerava Veliko vijeće da produžetak službe traži »*ustrajnije više nego ikad*« i obećava da će se »*više nego ikad javno ili posebno iskazati prevjerni službenik*«? Odgovor na taj upit može biti samo nagađanje. Ali, da je njegova bojznost bila opravdana, dokazuje i ishod glasanja: dne 12. ožujka 1683. Andreisova je molba sa 20 povoljnih protiv 21 glasa bila odbijena.³⁰ To ga, međutim, nije obeshrabrilo; Veliko vijeće 11. srpnja 1683. razmatralo je njegovu novu molbu i sa 26 protiv 4 glasa potvrdilo ga za dvije godine.³¹

Što je dalje bilo s Andreisom o tomu se u zapisnicima više ništa ne govori, pa tako ne znamo je li na toj dužnosti ostao do isteka ugovora. U vezi s tim potrebno je napomenuti da je fra Andrija u matici vjenčanih zabilježen kao kum 28. prosinca 1683., ali tu je naveden samo kao gvardijan samostana Sv. Frane,³² pa bi se na osnovu toga možda moglo zaključiti da krajem te godine više nije obavljao službu orguljaša. Usput spominjem, da je svojedobno dr. Luka Jelić objavio crtež grada Splita iz godine 1688., izrađen »*na jednom rukopisu u raznici spljetske stolne crkve*«, rad Andrije Andreisa.³³ Je li taj Andreis samo imenjak orguljaša splitske stolnice, ili se radi o istoj osobi? Nesumnjivo, trebalo bi potražiti odgovor na taj upit.

Dne 9. studenoga 1692. Velikom je vijeću predstavljena molba kojom »*Prete (?) Girolamo Speruti Maestro di Capella per il passato favorito dalle loro bontà in Organista di questa Chiesa*« moli da se potvrdi za onoliko vremena koliko se to vijećnicima bude činilo prikladnim. Tako će, uz redoviti orguljaški posao, moći nastaviti podučavanjem mladeži (*coll'educazione della Gioventù*). Vijeće je odlučilo da molitelju ugovor bude produžen za tri godine.³⁴

U općinskim zapisnicima kasnije nema nikakva spomena o Sperutiju, pa tako ne znamo dokad je djelovao u Splitu. (Kalogjerà, koji ga bilježi kao fra Jeru Sperutija, za njega kaže, da je godine 1693. obavljao dužnost kapelnika stolne crkve.³⁵)

Poslije Sperutija kao orguljaš i zborovođa javlja se Francesco Gasparini (Gasperini), o kojem Kalogjerà navodi da se spominje u Splitu godine 1697., ali da ne može jamčiti »*da je bio baš kapelnik stolne crkve*«.³⁶

Ono za što Kalogjerà nije mogao jamčiti danas možemo tvrditi sa sigurnošću. Gasparini je u nekoliko navrata bio orguljaš i zborovođa splitske stolnice, a u tomu mu je pomagao i brat koji je mjesto njega pjevao. Kad su mu pak bili oduzeti doplaci, što ih je orguljašu stolne crkve davao splitski nadbiskup i Kaptol, a trebali su biti upotrijebljeni za nabavu novih orgulja, samovolj-

no je napustio službu, a i Split, u kojem je bio oženjen i imao djecu.

Iz jedne odluke Velikog vijeća razabire se da je Francesco Gasparini u službu orguljaša stupio 10. listopada 1696., a prethodno je obavljao dužnost zborovođe.³⁷ Koliko sam dosad mogao utvrditi, u Splitu se zadnji put spominje 7. kolovoza 1702. kao kum na krštenju djeteta nepoznatih roditelja.³⁸

S obzirom na to da se, kad je riječ o Gaspariniju, najvjerojatnije radi o poznatom talijanskom opernom skladatelju i bratu mu Michelangelu, njegovu djelatnost u Splitu prikazat ću u posebnom članku. Ali, budući da se Gasparinijev rad prepliće s djelatnošću drugih splitskih orguljaša i zborovođa, na ovom ću se mjestu ipak morati djelomično dotaknuti i njegova službovanja u crkvi Sv. Duje.

Francesco Gasparini nije bio dobar pjevač, što i sam spominje u molbi od 26. listopada 1697., pa je zbog toga doveo iz Italije brata, koji je ispravljajući »*con la sua voce i diffetti naturali del mio Canto haveva modo di sodisfare le mie obligationi, et le funzioni della Chiesa*«.³⁹ A orguljaš metropolitanske crkve, kako se ističe u odredbi Velikog vijeća od 28. srpnja 1698., morao je biti sposoban ne samo »*da dobro svira orgulje nego i da dobro pjeva i da ima dobar glas i vještinu u pjevanju*«. Stoga Vijeće nalaže splitskom nadbiskupu Stjepanu Cosmiju i dru Bartolu Fustinoniju, koji trenutačno borave u Mlecima, da tamo pronađu redovnika (*e di trovare un Religioso de scorpanti*) takvih sposobnosti, a koji će stupiti u dvogodišnju službu orguljaša od dana kad dođe u Split, s uobičajenom plaćom.⁴⁰

Dne 8. rujna 1698. članovi Vijeća sudac Albert Papalić i Augustin Cindro pristupili su u općinski ured i izvijestili da je dr. Fustinoni za spomenutu službu našao fra Gaetana de Stephanisa, konventualca, koji je u to vrijeme bio član redovničke zajednice samostana de Frari u Mlecima.⁴¹

De Stephanis je, sudeći prema pismu generalnog providura Alvisea Mocenigoa od 9. studenoga 1700., u službu orguljaša splitske stolnice stupio 10. studenoga 1698.⁴² Budući da je imao dvogodišnji ugovor, novi je natječaj trebalo raspisati u studenom, odnosno krajem listopada 1700. Međutim, tko zna iz kakvih razloga, natječaj je obavljen ranije, to jest dne 2. srpnja 1700.⁴³ Fra Gaetano se javio kao natjecatelj, istaknuvši da želi nastaviti dotadašnju službu nakon što mu istekne prvi ugovor, iako ga zovu iz domovine (*benchè richiamato in patria propria*). Veliko vijeće na sjednici od 11. srpnja prihvatio je njegovu molbu i potvrdilo ga za slijedeće dvije godine.⁴⁴ Ali, ubrzo nakon ponovnog izbora, Gaetano de Stephanis je napustio Split i službu u stolnici »*senza la dovuta previsione dell'Illustrissimo Signor Conte e Capitano, et senza partecipazione alcuna delli Signori Capi di questa Magnifica Comunità*«. Stoga se 27. listopada 1700. sastalo Vijeće povjerenika, koje je, ne znajući gdje se fra Gaetano nalazi, odlučilo da do sjednice Velikog vijeća mjesto orguljaša privremeno preuzme Francesco Gasparini, »*Sogetto di Nota esperienza in tal mestiere*«, a da se de Stephanisu dade na znanje da mu je plaća uskraćena.⁴⁵ Ujedno je 1. studenog raspisan novi natječaj.⁴⁶

Ponovni de Stephanisov izbor i njegov iznenadni odlazak izgleda da su izazvali malu aferu,

pa je morao intervenirati generalni providur Al-
vise Mocenigo, koji u pismu od 9. studenoga 1700.,
upućenom splitskom knezu **Enriku Pappafavi**, pi-
še:

»Spectabilis et Egregie Vir. Vista le raggio-
nevoli esposizioni degli Spettabili Signori Nicolò
Papali Martinis, e Conte Giovanni Pietro Marchi
Giudici di questa Magnifica Comunità, che Stan-
te il decreto Nostro di 6 corrente con quale fù
tagliato il Consiglio di Il Luglio, in cui contro
le leggi era Stato condotto per organista Frà Ga-
etano de Stephanis, che termina la Sua prima
condotta li lo corrente, restarebbe questa Met-
ropolitana senza il Suono dell'organo, Se pron-
tamente non si venisse all'elezione di tale carica.
Diamo alla Spettabilità Vostra che Se bene an-
cora non Sia terminato tutto il tempo delle So-
lite Stride, facci, e permetta ch' il Spettabile Mag-
gior Consiglio devenga Speditamente all' elezione
di organista, e dell'altre cariche necessarie de'Sa-
lariati Senza alcuna dilazione; restando da Noi
dispensato il residuo delle Stride, con qualun-
que altro impedimento acciò la Chiesa non sia
priva de'Soliti Suoni e canti, istituiti à maggio-
ria gloria del Signor Iddio; e la Città del ministero
dovuto de'Salariati; e per togliere ogni mezzo à
persone inquiete con li loro punibili maneggi di
alterare il buon' ordine in questa Città.«⁴⁷

Dne 10. studenoga 1700. održana je sjednica
Velikog vijeća na kojoj su pročitane dvije mol-
be upućene ne samo Velikom vijeću nego i gene-
ralnom providuru. Prvu je podnio Francesco Ga-
sparini, a drugu **don Ante Karcatović**, kasniji žup-
nik Velog Varoša i kanonik metropolitanskog
Kaptola. Veliko je vijeće sa 20 protiv 7 glasova
prihvatilo Gasparinijevu molbu, kojemu je služba
produžena za dvije godine,⁴⁸ dok je Karcatovićeva
sa 6 protiv 21 glasa bila odbijena.⁴⁹

Iz pisma nadbiskupa Stjepana Cosmija od 4.
prosinca 1700., upućena splitskom knezu i kape-
tanu **Enriku Pappafavi**, vidi se, da se i on zauzeo
za što uspješnije rješenje problema, što ga je
nametnuo de Stephanisov odlazak, te je u vezi s
tim uputio generalnom providuru Mocenigu »**un
mio foglio, in cui io proponeva, anche à nome del
mio amato Capitolo, che nelle controversie cor-
renti per occasione dell' elettione dell' Organista
si rimettesse la decisione in due persone savie, et
intelligenti**«. ⁵⁰

O samom de Stephanisu Kalogjerà navodi, da
je bio orguljaš i kapelnik malo mjeseci, ali ne
zna koje godine, te da je napisao tri četvoroglasne
mise, posvećene generalnom providuru Alviseu
Mocenigu,⁵¹ dok **dr. Josip Mantuani** tvrdi, da je
fra Gaetano umro u Splitu oko godine 1710.⁵²

Kao zborovođa splitske stolnice fra Gaetano de
Stephanis naveden je i u nekim talijanskim glaz-
benim enciklopedijama. Iz njih ujedno doznaje-
mo, da je bio kastrat, te da je najprije obavljao
dužnost zborovođe u crkvi i franjevačkom samo-
stanu u Sermoneti, Vastu i Bagnoliju, a nakon
Splitu u Bologni (1701.), Ferrari (1702.) i Farliju
(1710.).⁵³

Na osnovi navedenoga sad se sa sigurnošću
može tvrditi, da je de Stephanis kao kapelnik,
odnosno orguljaš splitske stolne crkve djelovao
od studenog 1698. do listopada 1700., te da nije
umro u Splitu (uostalom, nije ni ubilježen u
splitskim maticama umrlih).

De Stephanisa je, kako je već rečeno, naslije-
dio Francesco Gasparini. Ali, budući da je Gaspa-

rini, nezadovoljan oduzimanjem doplataka, često
izbivao iz službe, gradski su oci pisali **dru Josipu
Cuchiju**, splitskom poslaniku, »per la provisione
d'un buon Organista, che possa suplire al servizio
del suono e del Canto in questo Duomo al quale
per la sua capriciosa assenza hà mancato per
tanto tempo **Domino Francesco Gasparini**«. Ujed-
no su na sjednici Velikog vijeća od 9. srpnja 1702.
odlučili, da se novac, koji nije isplaćen Gasparini-
ju zbog njegova izbivanja iz službe, namijeni
za nabavu novih orgulja, odnosno da se jedan dio
te svote dade kao nagrada don Anti Karcatoviću,
»che qualche volta hà sonato e cantato nel stesso
Duomo«. ⁵⁴

Dr. Josip Cuchi i dr. **Ivan Frane Andreis** no-
vog su orguljaša našli u osobi **Pietra Benedettija**,
što se vidi iz zapisnika od 8. srpnja 1703., kad se
određuje, da Benedettiju »debbano correr, et es-
serli somministrati tutti li salarii, benefittii,
frutti, et emolumentj spettanti in qualunque mo-
do à detto impiego«. ⁵⁵

Benedetti je u službu orguljaša stolnice stu-
pio vjerojatno negdje u srpnju ili kolovozu 1702.,
što se može zaključiti na osnovi njegove molbe
od 13. srpnja 1704., kojom traži produženje ugo-
vora.⁵⁶ Jer na već spomenutoj sjednici od 9. srp-
nja 1702. bilo je određeno, da se novom orguljašu
dade »solito salario, et emolumenti per anni
doi da principiare dal tempo che
capitarà in questa Città« (podcrtao
I. B.) ⁵⁷

Molba don (?) Pietra Benedettija bila je po-
voljno riješena, te mu je ugovor produžen za
slijedeće tri godine.⁵⁸ Međutim, otvoreno je pita-
nje je li taj rok do kraja odslužio; tu se zapisnici
prekidaju i nastavljaju tek godine 1710., kad Be-
nedettiju više nema spomena. Jedino je sigurno,
da je u Splitu bio do polovice studenoga 1705.;
u maticama krštenih Pietro Benedetti je dva puta
ubilježen kao kum i to 7. prosinca 1704.⁵⁹ i 15.
studenoga 1705.⁶⁰ Inače, prema Kaloderi, Benedet-
ti se kao novi orguljaš spominje godine 1703.⁶¹

Iako o Pietru Benedettiju u općinskim zapi-
snicima nema odviše podataka, ipak se može za-
ključiti, da je riječ o talijanskom skladatelju iz
prve polovice XVIII. stoljeća. Naime, u povijesti
talijanske glazbe poznat je Pietro Paolo Benedetti
iz Asiza, rođen oko godine 1685., umro oko godine
1730. Kao zborovođa djelovao je oko godine 1714.
u crkvi Sv. Urbana u Apiru (Macerata), od 1715.
do 1729. u stolnoj crkvi u Recanatiju, zatim po-
novno od 1729. u Asizu (Sv. Ruffin). Objavio je
slijedeća djela: **Offertorii per tutte le Domeniche
minori dell'anno**, a 2. v. col basso per l'org. (Bo-
logna, 1715.); **Messe concertate a 4 v. con violini
ed org., op. II.** (Mleci, 1715.); **Antifone della beata
Vergine terminative dell' officio divino per tutti
tre i tempi dell' anno a solo, a 2 e a 3 v., con
violini e senza, op. III.** (Mleci, 1716.); **Treni di
Geremia** (Mleci, 1719.); **Dodici Sonate per vl. e
clav.** (Amsterdam, bez oznake godine izdanja). U
rukopisu su mu ostali: **Applausi festivi delle virtù
moralì alle immortali glorie della Sac. Maestà
d' Augusto II, re di Polonia**, a 6 v.; **Sonato a tre
per 2 vl. e b.:** **Cantata accademica a Canto solo
con V. V** (vl. ni, vle e vlc.); **Dispera pur, dispera**
(1730.) i četrnaest moteta.⁶²

Da su splitski orguljaš Pietro Benedetti i ta-
lijanski skladatelj Pietro Paolo Benedetti ista oso-
ba, dokazuje i podatak iz matice krštenih, gdje
je Benedetti zabilježen kao Asizanin (**Sig.^r D.ⁿ Piet-
tro Benedetti D'Asisi, Maestro di Capella della**

Metrop.^{na} di Spalato).⁶⁵ Teško je povjerovati, da su u Asizu u istom vremenskom razdoblju postojala dva čovjeka istog imena, staleža i zanimanja. Da je pak skladatelj Benedetti djelovao u Splitu početkom XVIII. stoljeća potvrđuje i to, što talijanski izvori njegovu djelatnost spominju tek oko godine 1714.

S obzirom na skladateljski rad Pietra Benedettija, bilo bi vrlo korisno, kad bi se moglo provjeriti je li koje njegovo djelo nastalo u Splitu, što nije isključeno.

Za konventualca fra Carla Antonija Naglija iz Riminija dr. Josip Mantuani navodi:

» ... kmalu po letu 1707 pride v Split 1710 prevzame v stolnici mesto organista; tam se omenja do leta 1725. Na to izgubimo sled; 1747 je kapelnik de' Frari v Benetkah; najbrže je kmalu potem tudi šel k večnemu počitku.«⁶⁴

Kalogjerà o Nagliju piše sljedeće:

» ... pozvan je poslije smrti nadbiskupa Cosmia (+1707.) u Split, gdje je sproveo svoju mladost kao magister capellae stolne crkve. Bit će, da je preuzeo tu službu poslije Andreisa oko g. 1710. Spominje se sve do g. 1725. Da li je iza te godine još bio kapelnikom u Splitu ne znam, ali je sigurno, da se g. 1747. nalazio u Mletcima kao 'magister capellae de Frari'. Te je godine sastavio četiri: 'Credo corali a una e due voci con l'organo' i posvetio ih kaptolu splitske stolne crkve. Nalaze se u kaptolskom arhivu. Nije nemoguće, da je blizu do g. 1747. bio u Splitu, odakle je pošao u Mletke. Bit će da je bio okretan muzičar, kad je i u Mlecima mogao vršiti službu kapelnika, a o tom svjedoče i njegova polifonička rezponzorija (mješ. zbor) za oficij velikog četvrtka, koja se sačuvala u arhivi splitske stolne crkve.«⁶⁵

Navodi Mantuanija i Kalogjere uglavnom su točni, ali i nepotpuni, što nije njihova krivica. Naime, općinski zapisnici unose mnogo više svjetla i u djelatnost fra Carla Antonija Naglija. U njima se on prvi put spominje 10. srpnja 1710., kad podnosi molbu za produženje ugovora, iz koje se vidi, da već duže vremena obavlja službu zborovođe. Nagli piše:

»Essendo terminato l'anno, che io fui confirmato (podcrtao I. B.) nella condotta di Maestro di Capella, e nutrendo sempre un Venerandissimo Rispetto per ben servire questo spettabile Consiglio con quella diligenza, e Cuore che sempre per il passato (podcrtao I. B.) hò dimostrato nel perpetuo servizio di questa Carica. Comparisco hora con la presente supplica per essere gratiato di conferma, per quanto sarà di compiacimento a questo Spettabile Consiglio ...«⁶⁶

Molitelj se potpisao kao »gvardijan i zborovođa«, što znači da je u to vrijeme bio i upravitelj samostana Sv. Frane. Na sjednici od 13. srpnja 1710. bilo je odlučeno, »da bude ponovno primljen za dvije tri godine, počevši od završetka pređašnje službe.«⁶⁷

Nagli se opet javlja 26. lipnja 1713., tražeći novo produženje ugovora. Istina, u molbi se nigdje ne spominje njegovo ime, ali se iz formulacije i na osnovi poznatih podataka može zaključiti, da je riječ o fra Carlu Antoniju Nagliju, kojemu je na sjednici od 2. srpnja 1713. služba potvrđena za sljedeće dvije godine.⁶⁸ Ali, čini se. da taj ugovor nije do kraja odslužio, jer se u natječaju za općinske službe, objavljenom 15. lipnja 1714., spominje i mjesto zborovođe.⁶⁹ Što je bilo s Naglijem i kakav je bio ishod natječaja, na to

se, nažalost, ne može odgovoriti, jer se zapisnici na tom mjestu prekidaju i nastavljaju tek godine 1729.

Ono što je Kalogjerà samo pretpostavljao, to jest, da nije isključeno, da je Nagli boravio u Splitu do blizu godine 1747., sad se gotovo i potvrđuje. Naime, iz odluke Velikog vijeća od 11. svibnja 1744. proizlazi da je fra Carlo Antonio Nagli kao zborovođa splitske stolne crkve djelovao godine 1743. Je li i prije 1743. bio u toj službi? Vjerojatno jest! On je zapravo već 23. siječnja 1738., budući da se očekivao njegov dolazak u Split, bio predložen za novog orguljaša, odnosno zborovođu stolnice. Tom je prigodom Veliko vijeće odlučilo, da Nagli, »che ne tempi passati hà servito con universale applauso in questa Città«, bude imenovan na pet godina, s plaćom koju je dobivao i u prošlosti.⁷⁰ Međutim, kako Nagli ni nekoliko mjeseci poslije imenovanja nije došao u Split, Vijeće povjerenika na sjednici od 12. lipnja 1738. odlučilo je da do njegova dolaska službu orguljaša privremeno obavlja Splitsanin kanonik don Jerolim Bernardi, i to počevši od 1. srpnja. Ujedno je zaključeno, da će Vijeće povjerenika, ukoliko Nagli ne dođe do kraja srpnja, ili potvrditi Bernardija ili izabrati drugu osobu. Također je odlučeno, da se Nagli obavijesti o tim odredbama.⁷¹ U međuvremenu je stigla vijest iz Mletaka, da fra Carlo Antonio Nagli ne može doći, pa je Vijeće povjerenika 15. srpnja 1738. odlučilo, da se za tu važnu službu izabere o. Gregorie Bassani, tadašnji orguljaš Sv. Cassiana u Mlecima, i to na tri godine, s plaćom koju je nekad imao Nagli.⁷² Ali, Bassani nije prihvatio imenovanje, pa je 2. studenoga 1738. do daljnega potvrđen don Jerolim Bernardi.⁷³

Na sjednici Vijeća povjerenika od 3. prosinca 1738. izneseno je da prema pismima što ih je o. Ljudevit Bogetić pisao iz Mletaka raznim osobama u Splitu, a također i nekim članovima tog Vijeća, Gregorie Bassani odbija imenovanje zbog male plaće. Stoga Vijeće predlaže, da se dr. Bogetić pokuša nagoditi s Bassanijem, a ako on i konačno odbije, da prihvati ponuđenu službu, dogovorit će se s fra Carlom, koji se imenuje na deset godina s uobičajenom plaćom iz prošlih vremena, ali i s obvezom, da odgaja učenike, a ako slučajno postane nesposoban, da na vlastiti trošak nađe dostojna zamjenika.⁷⁴ Veliko vijeće prihvatilo je 18. siječnja 1739. u svim pojedinostima odluku Vijeća povjerenika od 3. prosinca 1738. Iz zapisnika s te sjednice ujedno se razabire, da se u Splitu uskoro očekivao najavljeni Naglijev dolazak.⁷⁵

Kad je fra Carlo Antonio Nagli stvarno stigao u Split, to se iz zapisnika ne može doznati, jer se oni prekidaju 11. svibnja 1740., a nastavljaju tek 28. listopada 1742. Međutim, iz već spomenutih odluka od 11. svibnja 1744. vidjeli smo, da je Nagli u Splitu sigurno bio godine 1743. Naime, 1. svibnja 1744. Velikom se vijeću obratio Jakov Dornik, tražeći plaću za orguljašku službu, koju je obavljao dva mjeseca poslije Naglijeva odlaska (**Doppo partito dà questa Città per la Serenissima Dominante il Padre Frà Carlo Antonio Nagli fù Maestro di Capella, ho per Mesi due continui Servito per Organista in questa Cattedrale io Giacomo Dornick con ordine, e commissione de' Magnifici Signori Giudici di quel tempo.**)⁷⁶ Iz odluke Velikog vijeća, koju je prihvatio Dornikovu molbu, može se zaključiti, da je Nagli otišao iz Splita krajem listopada 1743., budući da je Dornik

službu orguljaša obavljao od 1. studenoga do 25. prosinca 1743.⁷⁷

S fra Carlom Antonijem Naglijem⁷⁸ završava niz već poznatih splitskih orguljaša i zborovođa, što ih susrećemo u općinskim zapisnicima, koji, kako smo vidjeli, donose mnogo zanimljivih i vrijednih podataka, što nam omogućava, da potpunije upoznamo glazbeni život staroga Splita.

Bilješke:

¹ Niko Kalogjera: Povjesne crtice o glazbenim prilikama splitske stolne crkve, Sv. Cecilija, g. XVIII., sv. 3., str. 89–90.; sv. 4., str. 126–128.; sv. 5., str. 160–163.

² Kalogjera, navedeni članak, str. 127.

³ Zapisnici općinskih vijeća, Naučna biblioteka Split (dalje ZOV), M 11, list 53.B, 57., 78., 95. i 114.

Sve navode iz općinskih zapisnika donosim s razrješenim kraticama prema čitanju dru Ivana Ostojića, kojemu najsrdačnije zahvaljujem na suradnji.

⁴ ZOV, M 11, list 34.

⁵ ZOV, M 11, list 39.

⁶ Matice krštenih, Historijski arhiv Split (dalje MK), knjiga I., list 53., 71., 123., 126. i 156.

⁷ MK, knjiga I., list 71.

⁸ Kalogjera, n. čl., str. 127.

⁹ MK, knjiga I., list 218.

¹⁰ Dr. Ivan Ostojić: Metropolitanski kaptol u Splitu, (rukopis).

¹¹ Matice umrlih, Historijski arhiv Split (dalje MU), knjiga II., list 230.

¹² ZOV, M 12, list 74.

¹³ ZOV, M 12, list 96.

¹⁴ ZOV, M 12, list 96.–97.

¹⁵ MK, knjiga IV., list 227.

¹⁶ Matice vjenčanih, Historijski arhiv Split (dalje MV), knjiga II., list 33.

¹⁷ Kalogjera, n. čl., str. 127.

¹⁸ ZOV, M 12, list 173.

¹⁹ Don Giuseppe Bompensiero, dosad nepoznat orguljaš splitske stolnice, djelovao je u Splitu od godine 1673. do smrti 6. travnja 1680.

²⁰ ZOV, M 14, list 39.

²¹ MU, knjiga II., list 273.

²² MV, knjiga II., list 100.

²³ MV, knjiga II., list 102.

²⁴ ZOV, M 15, list 8.

²⁵ ZOV, M 15, list 11.–12.

²⁶ ZOV, M 15, list 21.

²⁷ ZOV, M 15, list 27. Don Krsto Skulanović je također do danas nepoznat splitski orguljaš.

²⁸ ZOV, M 15, list 27.

²⁹ ZOV, M 15, list 28.

³⁰ ZOV, M 15, list 34.

³¹ ZOV, M 15, list 40.

³² MV, knjiga III., list 27.

³³ Dr. L. Jelić: Zvonik spljetske stolne crkve, Viestnik Hrvatskoga arheološkoga društva za god. 1895., str. 41.

³⁴ ZOV, M 16, list 21.

³⁵ Kalogjera, n. čl., str. 127.

³⁶ Kalogjera, n. čl., str. 127.

³⁷ ZOV, M 16, list 103.

³⁸ MK, knjiga VII., list 105.

³⁹ ZOV, M 16, list 120.

⁴⁰ ZOV, M 16, list 129.

⁴¹ ZOV, M 16, list 129.

⁴² ZOV, M 16, list 173.

⁴³ ZOV, M 16, list 168.

⁴⁴ ZOV, M 16, list 171.

⁴⁵ ZOV, M 16, list 171.

⁴⁶ ZOV, M 16, list 172.

⁴⁷ ZOV, M 16, list 173.

⁴⁸ ZOV, M 16, list 174.

⁴⁹ ZOV, M 16, list 175.

⁵⁰ ZOV, M 16, list 186.

⁵¹ Kalogjera, n. čl., str. 127.

⁵² Dr. Josip Mantuani: Glasbeniki iz Reda sv. Frančiška, Nova revija vjere i nauki, Makarska, g. IV., 1925., sv. 3., str. 269.

⁵³ Enciclopedia della musica, Ricordi, Milano, 1963, volume secondo, p. 45.; Guido M. Gatti: LA MUSICA, enciclopedia storica, Dizionario I, Torino, 1968, p. 520.

⁵⁴ ZOV, M 16, list 208.

⁵⁵ ZOV, M 16, list 237.

⁵⁶ ZOV, M 16, list 260.

⁵⁷ ZOV, M 16, list 268.

⁵⁸ ZOV, M 16, list 260.

⁵⁹ MK, knjiga VII., list 143.

⁶⁰ MK, knjiga VII., list 159.

⁶¹ Kalogjera, n. čl., str. 127.

⁶² Guido M. Gatti: LA MUSICA, enciclopedia storica, Dizionario I, Torino, 1968, p. 180.

⁶³ MK, knjiga VII., list 143.

⁶⁴ Dr. Josip Mantuani, navedeni članak, sv. 3., str. 273.

⁶⁵ Kalogjera, n. čl., str. 127.

⁶⁶ ZOV, M 17, list 5.

⁶⁷ ZOV, M 17, list 5.

⁶⁸ ZOV, M 17, list 48.

⁶⁹ ZOV, M 17, list 59.

⁷⁰ ZOV, M 18, list 235.

⁷¹ ZOV, M 18, list 236. Don Jerolim Bernardi također spada među do danas nepoznate splitske orguljaše.

⁷² ZOV, M 18, list 237.

⁷³ ZOV, M 18, list 241.

⁷⁴ ZOV, M 18, list 245.

⁷⁵ ZOV, M 18, list 246.

⁷⁶ ZOV, M 19, list 28. I Jakov Dornik je jedan od niza nepoznatih splitskih orguljaša XVIII. stoljeća.

⁷⁷ ZOV, M 19, list 28.

⁷⁸ Kad je ovaj članak već bio predan za tisak, u splitskom kaptolskom arhivu došao sam do još dva nova podatka o fra Carlu Antoniju Nagliju. Prvi potvrđuje, da je on i prije godine 1710. djelovao kao zborovođa crkve Sv. Duje; dne 8. lipnja 1708. Nagli je primljen za člana (subrata) Nadbratovštine Presvetog Otajstva, koja je svoje sjedište imala u splitskoj stolnici. Tom je prigodom u zapisniku zabilježeno, da je fra Carlo zborovodna stolne crkve (... essendo stata supplicata essa Banca et Arciconfraternità dal Pre Maestro di Cappella di questo Duomo, Minore Conventuale di San Francesco Fra Carlo Nagli per essere ricevuto per Confrattello ... Archivium Capituli Cathedralis Spalatensis, sv. 226., list 24.). Prema tome se može zaključiti, da je on vjerojatno odmah poslije dolaska u Split (g. 1707.) preuzeo i spomenutu dužnost, a ne godine 1710., kako navode Mantuani i Kalogjera.

Drugi podatak se odnosi na njegovo kasnije djelovanje u Splitu, i na osnovi njega možemo utvrditi, da je Nagli ponovno bio na dužnosti zborovode u prvoj polovici godine 1739. Naime, na sjednici Bratovštine Presvetog Otajstva 17. lipnja 1739. raspravljalo se i o Naglijevoj molbi, kojom od Bratovštine za potrebe orgulja traži dvije tri librice voska i to za one funkcije, što ih ne priređuju bratovštine.

(... Reverendo Pre Maestro di Capella Nagli supplica gli sia da questa Veneranda Confraternità graziosamente accordata la cera per il bisogno dell'Organo nelle Funzioni, che non sono delle Fraglie; onde fu stabilito, che, trattandosi giusta l'asserzione d'esso Pre Maestro di poca quantità di cera, cioè di due o tre (vjerojatno librice) all'anno in circa di consumo, gli sia accordata tal ricerca ad libitum però revocabile di questa Confraternità. Archivium Capituli Cathedralis Spalatensis, sv. 226., list 90.)